

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

K.I.S.

„Bolygóvárosok” helyett új ipari gócpontok

Tűzszűfolt főváros vagy a lakosság arányos megoszlása?

— Az ipartelepítés fő iránya: az Alföld iparosítása és a területi szakosítás

2.4.4. J. J. J.

1959. nov. 29.

Fővárosunk olyan, mint a gyorsnövésű kamasz. A kinőtt ruha esetenlül áll hatalmas természetén, élvágya határtalan, s bár szüleinek sok gondot okoz, a férfikorba serülő fiú mégis kedves gyermek. Ismert adat: itt él Magyarország lakosságának több mint 19 százaléka. Ma már az is nyilvánvaló, hogy a főváros tűzszűfoltját csak az elkövetkező évek helyes ipartelepítési politikája fogja feloldani, mert pusztán lakásépítéssel nem szüntethető meg, még akkor sem, ha a közeljövőben — például az Üllői úton — olyan lélekszáma új városnegyed épül is mint Sopron.

Az ipartelepítés — amelyre az MSZMP KB külön utal irányelveiben — a második ötéves terv egyik fontos feladata lesz.

Az illetékes szervek már megkezdték az ipartelepítési terv kidolgozását. Bár az elképzelések még nem véglegesek, a tervekben máris kirajzolódik hazánk új, a szocialista társadalmat tükröző gazdaságföldrajzi arculata. Az erőteljes és céltudatos iparfejlesztési politikának ugyanis

csak egyik célja az, hogy csökkenjen Budapest tűzszűfoltja. Talán ennél is fontosabb, hogy megszűnjék az a torz iparhelyezkedési kép, amelyet a kapitalista Magyarországától kaptunk örökbe.

Mert alapvetően a régi rendszer öröksége, hogy más vidékek — például az Alföld — kárára Budapest túlfeljődött. Eddigi erőfeszítéseinket jelzi, hogy 1938-ban még az iparban foglalkoztatottak több mint 62 százaléka élt a fővárosban, 1949-ben már csak 53,9 százaléka. A helyzet azonban még most sem kielégítő. Az állami iparban foglalkoztatottak több mint 45 százaléka, az építőiparban dolgozók több mint 60 százaléka a fővárosban dolgozik.

Budapest 50—60 kilométeres körzetéből naponta több tízezernek járnak be fővárosi munkahelyükre.

Számos élelmiszeripari nyersanyagot Budapestre kell szállítani feldolgozásra, mert például az Alföldön, ahol ezek nagy részét termesztik, alig valamivel több élelmiszeripari vállalat van, mint a fővárosban.

Bár a második ötéves tervben előreláthatóan viszonylag kevés új üzem épül, mégis számottevő változás várható. Az eddigi elképzelések szerint

elsősorban az Alföld iparosítása kerül előtérbe.

Ennek megfelelően az ipari beruházások 18,7 százaléka jut csak a fővárosba, 81,3 százaléka vidéken valósulna meg, ebből 21,4 százalék az Alföldre jutna s ugyanakkor az új ipari dolgozók több mint 33 százalékát is itt foglalkoztatnák.

Budapesten országos jelentőségű új üzem nem épül, mindamellett természetesen fontos rekonstrukciókat és üzem-

bővítéseket itt is végrehajtanak,

de csak olyan mértékben, hogy az ezzel járó munkaerősükségletet — a természetes szaporodást is figyelembe véve — Budapest lakossága fedezze.

A közvéleményt már korábban is élénken foglalkoztatták azok az elképzelések, amelyek szerint Budapest körül épülnének úgynevezett „bolygóvárosok”. Hosszú vita során az a meggyőződés kerekedett felül, hogy ez a megoldás helytelen. Ezzel lényegében csak új „külvárosok” létesülnének és nem oldódna meg az az alapvető feladat, hogy az ország viszonylag elmaradottabb vidékei is iparosodjanak és más nagy ipari városok alakuljanak ki. Inkább az a feladat, hogy úgynevezett „ellenpólusok” alakuljanak, amelyeknek vonzó hatása vetekedhetne Budapestével. Ebből a szempontból

elsősorban Miskolc, Pécs, Győr, Debrecen és Szeged jön számításba.

Ezekon kívül még mintegy 15—20 iparosításra alkalmas kisebb városban is koncentrálnák az ipart.

A szakemberek különösen nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Csongrád és Szentes körzetében, továbbá a Duna—Tisza közén fejlődjen az ipar.

de ugyanakkor Hajdú és Szabolcs megye néhány kedvezőbb adottsággal rendelkező településén is.

Az ipartelepítési terv alapvető elgondolásait talán abban a két célkitűzésben lehetne összesűriteni, hogy 1. az ország különböző területein minél megfelelőbben tudjuk biztosítani a foglalkoztatottságot, 2. ugyanakkor a lehető leghétszerezűbben gazdálkodjunk. Ennek megfelelően az új cukorgyárat például a Felső-Tisza vidékére telepítének, mivel az elmúlt években és jelenleg is Hajdú és részben Szabolcs megyéből szállították Szolnokra és Selypre a cukorrépat. Ugyanilyen meggondolásból építik a Szolnokon felépült Tiszamenti Vegyiművek kén-savüzeme mellé a szuperfoszfát műtrágyagyárat, minthogy a műtrágyát elsősorban az Alföldön használják fel. A Dunai Hőerőművet pedig azért építenék Budapest közelébe, mert az áram hosszútávú szállítása nagyon költséges.

A második ötéves terv időszakában az ipartelepítési terv keretében az úgynevezett ipari profil nélküli területek szakosítását is megkezdik.

A vegyiparon belül 1965-re a Tiszavidéki Vegyikombinát felépítése és a Borsodi Vegyikombinát száz százalékos bővítése után ide koncentrálódik majd a magyar nitrogénműtrágya gyártás 86 százaléka. A Duna—Tisza közén a gépiparban várható majd nagy fejlődés. A második ötéves terv időszakában például Kecskemét lesz a malomgép gyártás központja. Ezenkívül új finommechanikai üzemet és épületlakatos üzemet is létesítenek a városban.

Az említettek csak részletei a hatalmas, átfogó ipartelepítési elgondolásoknak s a végleges tervek elkészítése az elkövetkező hónapok feladata.

K. I.